

(reportáž z pořadu Víc než osud v kavárně Caféidoskop) Velkou zem na východě, která s námi do rozdělení státu sousedila, zná dobře málokdo z nás. Moje generace se učila povinně ruštině a trvalo dlouho, než jsem si tento jazyk „pokroku a míru“ zamiloval a pochopil, jak je krásný. Součástí té velké země byla i Ukrajina, jejíž nepatrná část byla dvě desítky let součástí naší země a dala vzniknout povýšení života jednoho bandity na nádhernou knihu Ivana Olbrachta. Ukrajina má bohaté dějiny, má vlastní krásný jazyk, podobný ruštině, a narodila se tam spousta velikých osobností.

Dne 2. října 2012 jsem zavítal do kavárny Caféidoskop na pořad Víc než osud. Pořad připravila paní **Nina Vrbovcová**, narozená ve Lvově, tlumočnice a překladatelka. Její pořad, doplněný obrázky, se týkal osudů několika slavných ruských žen. Přiznám se, že o slavných ruských ženách, vynechám-li postavy žen hrdinek, o nichž jsme se povinně učili ve škole, toho moc nevím. Paní Nina si vybrala osud několika žen v různém postavení, žijících v různé době. Hudební stránku pořadu tvořily ruské romance v podání **Milan a Dvořáka**

a

Aleny Hanusové

, v originálu nebo v překladu Milana Dvořáka do češtiny. Ruská romance („romans“) je zcela specifická hudební forma. V češtině má slovo romance jiný význam. Může se jednat například o literární útvar (Romance o Karlu IV) nebo o téma převážně milostné (Romance pro křídlovku). V kulturním životě Ruska je romance zhudebněná báseň, a to báseň slavných básníků, zhudebněná slavnými skladateli. Paní Nina poznamenala, že romance je jako kopřiva - dvojdómá. Jsou romance v podání hvězd operního nebe a jsou romance zpívané v komorním prostředí, nejčastěji doma. Paní Nina před svým povídáním poznamenala, že nepůjde o historický výklad, ale spíše o to, čemu se říká „drby“. Nebyl to ale klasický styl bulváru, který vybírá při popisu slavných v podstatě milostné skandály, jiné hříchy, popřípadě podrobně popisuje smrt slavného člověka, aniž se čtenář, krom výčtu rolí v TV seriálu, dozví více o jiných oblastech tvorby osobnosti. Výběr jednotlivých osudů ruských slavných žen byl napříč ruskými dějinami. První žena, s níž byli diváci seznámeni, byla Anna Kyjevská, žijící v 11. století. Anna Kyjevská, dcera Jaroslava Moudrého, byla vzdělaná žena, hovořila několika jazyky a vdala se do Francie za Jindřicha Kapetovce. Po jeho smrti vládla spolu se sedmiletým následníkem trůnu

Filipem a její hrob je v rakouském městě Puch. Druhou slavnou ženou, o níž paní Nina vyprávěla, byla kněžna Kateřina Daškovová, již se přezdívalo Kateřina Malá. Žila v 18. století, tedy v éře známé carevny Kateřiny Veliké, o níž podobně jako o naší císařovně Marii Terezii, koluje řada legend a mýtů. Kateřina Malá se přátelila s francouzskými osvícenci, zejména s Denisem Diderotem. Pomáhala Kateřině Veliké ve známé Dámské revoluci v roce 1762, kde po uvěznění cara Petra III Kateřina Veliká v uniformě gardisty vtáhla v čele carské gardy do Petrohradu a ujala se vlády. Třetí slavnou ženou toho večera byla kněžna Irina Romanovová Jusupovová, neteř poslední ruského cara Mikuláše. Své druhé příjmení získala sňatkem s knížetem Jusupovem. Kníže Jusupov byl patrně hlavním organizátorem zavraždění Grigorije Rasputina, jedné z nejbizarnějších postav v dějinách. Často jsem si kladl otázku, zda negramotný, špinavý opilec a prostopášník by mohl ovlivnit dějiny i jiného státu než bylo carské Rusko? Jenže když ovlivnil dějiny 20. století zneuznaný malíř a čalouník jménem Hitler, odpověď je kladná. Manželé Jusupovovi, jako řada příslušníků šlechty a inteligence Ruska, našli po revoluci asyl ve Francii. Zde vybudovali obchodní dům IRFE, kde původně nakupovali většinou Rusové, žijící v Paříži, kde dům dodnes stojí. Poslední ženou v pořadí byla Olga Čechovová, za svobodna von Knipper, která pocházela z Vestfálska. Olga Čechovová byla neteří manželky Antona Pavloviče Čechova. Jejím manželem byl Michail Čechov, do své emigrace člen slavného moskevského divadla MCHAT. O jeho hereckém umění píše nadšeně Karel Čapek ve sloupku Čechov z roku 1921. Olga Čechovová žila v emigraci v Berlíně, kde byl jejím obdivovatelem sám Adolf Hitler. Patrně byla současně i agentkou NKVD. Jejím synovec Lev Knipper byl hudebním skladatelem a součástí jeho 4. symfonie z roku 1934 tvoří i světoznámá skladba Políčko, pole, o níž jsem se do večera s paní Ninou domníval, že byla složena až za Velké vlastenecké války. Autor textu Viktor Gusev věnoval píseň maršálu Klimentu Vorošilovi. Dalším „zajímavým“ drbem je, že vnučka Olgy Čechovové Věra, byla v době vojenské služby Elvise Presleyho v Německu jeho přítelkyní. Večer s paní Ninou, podbarvený nádhernými ruskými romancemi, mě znovu přesvědčil o tom, jak málo vím o té velké zemi na východě a o jejích dějinách. Doufám jen, že paní Nina Vrbovcová připraví další takový krásný poznávací večer.